

Poznań, 17 marca 2022

prof. dr hab. Rafał Drozdowski
Wydział Socjologii
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
rafal.drozdowski@amu.edu.pl

Opinia

o dorobku Pana doktora Wojciecha Woźniaka obejmująca wskazane osiągnięcie naukowe oraz pozostałe osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne

Podstawowe informacje o Habilitancie

Dotychczasowa biografia naukowa Pana Wojciecha Woźniaka związana jest z Uniwersytetem Łódzkim. Tu odbył studia socjologiczne zwieńczone (w roku 2003) napisaną pod opieką naukową prof. dra hab. Bohdana Dudka pracą magisterską zatytułowaną *Postawy lekarzy i studentów medycyny wobec paradygmatów uprawniania medycyny*. Tu również uzyskał - w roku 2012 - stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii (na podstawie rozprawy pt. *Politycy szczebla centralnego i lokalne elity wobec kwestii dziedziczenia nierówności społecznych* przygotowanej pod kierunkiem dr hab. prof. UŁ Ewy Rokickiej).

Po ukończeniu studiów magisterskich Wojciech Woźniak został zatrudniony na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ – początkowo jako pracownik naukowo techniczny, zaś od roku 2007 jako asystent. Od uzyskania stopnia doktora Wojciech Woźniak jest zatrudniony na stanowisku adiunkta. Od początku zatrudnienia na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ Wojciech Woźniak jest związany z Katedrą Socjologii Struktur i Zmian Społecznych (wcześniej Katedrą Socjologii Ogólnej).

Najważniejszy obszar zainteresowań naukowo-badawczych Pana dra Wojciecha Woźniaka to szeroko rozumiana socjologia sportu. Dwa kolejne tematy, które zajmują ważne miejsce w

ul. Szamarzewskiego 89, budynek C, 60-568 Poznań
tel. (061) 829-22-59, faks (061) 829-21-08

e-mail: socjolog@amu.edu.pl

twórczości naukowej Habilitanta to problematyka nierówności społecznych oraz fiński model społeczno-polityczny.

Jako swoje główne osiągnięcie naukowe Habilitant wskazał cykl siedmiu powiązanych tematycznie publikacji zatytułowanych *Polityka wobec sportu, sport w polityce we współczesnej Polsce. Studium z socjologii krytycznej*. Wspomniane publikacje (artykuły) zostały opublikowane pomiędzy 2017 a 2021 rokiem.

* * *

Niniejsza opinia składa się z czterech części. W części pierwszej moja uwaga skupi się na ocenie cyklu publikacji wskazanych przez Habilitanta jako najważniejsze osiągnięcie naukowe. Część druga opinii będzie poświęcona pozostałym dokonaniom naukowym (badawczym i publikacyjnym) Habilitanta w okresie po uzyskaniu przez niego stopnia doktora. Części trzecia i czwarta zawierać będą - odpowiednio - ocenę osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych dra Woźniaka.

1. Ocena osiągnięcia naukowego

Wskazany przez Habilitanta jako główne osiągnięcie naukowe cykl artykułów zatytułowany *Polityka wobec sportu, sport w polityce we współczesnej Polsce. Studium z socjologii krytycznej* jest rzeczywiście (a nie tylko z nazwy) cyklem publikacji, które są z sobą tematycznie powiązane. Na najogólniejszym poziomie łączy je przynależność do tej samej subdyscypliny – socjologii sportu. Istotniejsze jest jednak co innego. Wszystkie artykuły włączone przez Habilitanta do cyklu *Polityka wobec sportu, sport w polityce we współczesnej Polsce. Studium z socjologii krytycznej* są próbą spojrzenia na sport (rozumiany jako określony zbiór praktyk społeczno-kulturowych wpisanych w określone ramy instytucjonalne) jako na przestrzeń, w obrębie której konstruowane są polityki publiczne (społeczna, międzynarodowa i tożsamościowa). Mamy więc do czynienia z bardzo klarownym i spójnym założeniem: pole sportu (działający w jego granicach aktorzy indywidualni i zbiorowi, „prywatni” i instytucjonalni a także wszelkie dostępne w nim zasoby) jest jedną z istotnych przestrzeni wykorzystywanych przez władzę, jednym z ważnych wymiarów porządku zbiorowego, w który wpisywane są zarówno działania ze sfery *politics* jak i (w jeszcze większym stopniu) działania typu *policy*.

Na tym jednak nie koniec. Przyjęta przez Habilitanta perspektywa nawiązuje do tradycji socjologii krytycznej. Nawiązanie to przyjmuje w praktyce trojaką postać. Po pierwsze, Habilitanta interesują przede wszystkim niejawne i ukrywane relacje między światem sportu a światem polityki. Po drugie, interesują go te wszystkie praktyki i mechanizmy, których rezultatem jest instrumentalizacja sportu. I po trzecie, centralne miejsce w jego poszukiwaniach badawczych zajmują te zachodzące w polu sportu zjawiska i procesy, które w ostatecznym rozrachunku służą reprodukcji/ utrwaleniu zastanych relacji władzy i zastanego porządku politycznego.

Uważam, że streszczona powyżej koncepcja teoretyczno-badawcza jest oryginalna i inspirująca oraz - co najważniejsze - jest ona produktywna poznawczo. Dobrze też, że łączy ona perspektywę socjologiczną i politologiczną. Nie tylko dlatego, że daje to szerszą podstawę teoretyczną. Również dlatego, że obie te perspektywy mogą się dobrze uzupełniać.

Bardzo podoba mi się sposób, w jaki Habilitant rozumie rolę socjologa-badacza. Z jednej strony, ów socjolog-badacz ma zapewniać możliwie jak najpełniejszy opis wybranych praktyk i zjawisk. Z drugiej jednak strony, chodzi również o to, aby te rzetelnie opisane praktyki i zjawiska były w skaznikami określonych ogólniejszych tendencji i procesów. Takie podejście chroni socjologię szczegółową przed „anegdotyzmem”. Chroni je także przed „miniaturyzacją” i zredukowaniem do jakiejś postaci socjografii.

Co do pierwszego zadania, jakim jest rzetelna deskrypcja, nie mam wątpliwości, że Habilitant wywiązuje się z niego więcej niż dobrze. Opinia ta dotyczy zarówno tekstów, w których chodzi o socjologiczno-politologiczną analizę zjawisk powszechnie znanych i szeroko komentowanych (takich jak korupcja w piłce nożnej) jak i tekstów, które opisują mniej nagłośnione i słabiej rozpoznane procesy (np. wpływ działań obywatelskich i presji opinii publicznej na funkcjonowanie instytucji sportowych i gremiów decyzyjnych odpowiadających za sport; kwestii tej poświęcony jest min. artykuł *Politics, sport mega events and grassroots mobilization. Anticipated triumph and unexpected failure of political elite in Poland* oraz nie włączony do „zestawu habilitacyjnego” artykuł zatytułowany *Kibice piłkarscy jako grupa interesu politycznego. Przypadek łódzkich inwestycji stadionowych*, który Habilitant napisał wspólnie z K. Sikorą).

Trudniej wywiązać się z drugiego zadania, jakim jest umiejętność powiązania deskrypcji z funkcją wskaźnikową. Dotyczy to każdej socjologii szczegółowej, również socjologii sportu. Sam fakt, że wewnątrz pola sportu dzieje się wiele interesujących, intrygujących i swoiście „malowniczych” rzeczy nie gwarantuje, że socjologiczna refleksja nad sportem będzie dobrą, wartościową naukowo socjologią. Można by wręcz powiedzieć, że owa atrakcyjność tematyki sportowej zwiększa pokusę, aby nie wychodzić poza deskrypcję i zadawała się swoistym reportażem socjologicznym, który jednak niewiele wnosi do naszej wiedzy o społeczeństwie i niewiele mówi o ogólniejszych mechanizmach rządzących życiem społecznym. Na szczęście w przypadku Habilitanta nic podobnego nie ma miejsca. Wszystkie artykuły tworzące zestaw są interesujące i rzetelne w ich warstwie deskrypcyjnej (powróć jeszcze do tego wątku), przede wszystkim jednak, odsyłają do zjawisk i prawidłowości „wyższego rzędu”: takich choćby jak pułapki imitacyjnej modernizacji (*Politics, sport mega events and grassroots mobilization. Anticipated triumph and unexpected failure of political elite in Poland*), mechanizmy polityzacji codzienności (*A Squad with No Left Wingers: The Roots and Structure of Right-Wing and Nationalist Attitudes among Polish Football Fans*) czy kulturowe i strukturalne „zaprogramowanie” korupcji zachęcające do tego, by spoglądać na nią poprzez pryzmat zaproponowanej przez Fernanda Braudela koncepcji długiego trwania (*Match-Fixing in Polish Football: Historical Perspectives and Sociological Interpretations*).

Sport jawi się zatem w publikacjach Habilitanta jako swego rodzaju marker, który pozwala zobaczyć w nowym świetle szereg ważnych i doniosłych socjologicznie zjawisk i który pomaga dostrzec zupełnie nowe zjawiska.

Kolejną wartą podkreślenia cechą (większości) publikacji wskazanych przez Habilitanta jako jego najważniejsze osiągnięcie naukowe jest ich krytyczny i nawet demaskatorski charakter. Rzeczywiście, mamy do czynienia z socjologią krytyczną. Ów krytycyzm i demaskatorski wydzwięk najpełniej dochodzi o głosu i) wówczas, gdy Habilitant tropi ukryte funkcje polityczne, propagandowe i mobilizujące sportu (sportowych maga-eventów, sportowych maga-inwestycji pełniących rolę argumentów legitymizacyjnych), ii) wówczas, gdy ze zrealizowanych badań wyłania się obraz sportu - sfery pełniącej najrozmaitsze funkcje maskujące i kompensacyjne oraz iii) oczywiście wówczas, gdy przedmiotem uwagi badawczej Habilitanta są rozmaite praktyki korupcyjne.

Jeśli miałbym wskazać wątek tematyczny, który jest - w moim odczuciu - zarówno interesującym opisem pewnego społeczno-kulturowego subświata jak i markerem wielu autentycznie ważnych i zarazem aktualnych dylematów i napięć znamionujących współczesny porządek społeczny, mój wybór padłby na artykuły poświęcone społeczności kibiców i kibicowaniu. Tematowi temu poświęcony jest artykuł pt. *A Squad with No Left Wingers: The Roots and Structure of Right-Wing and Nationalist Attitudes among Polish Football Fans* (włączony do cyklu tekstów wskazanych przez Habilitanta jako jego główne osiągnięcie naukowe), ale także np. napisana wspólnie z R. Kossakowskim i P. Nosalem książka zatytułowana *Politics, Ideology and Football Fandom: The Transformation of Modern Poland* (Routledge 2020) czy napisany przez Habilitanta wspólnie z J. Burskim artykuł pt. *The Sociopolitical Roots of Antisemitism Among Football Fandom: The Real Absence and Imagined Presence of Jews in Polish Football*. Tym, co łączy wymienione publikacje jest min. rekonstrukcja procesu przeistaczania się wspólnot przeżywania, jakimi w zasadzie zawsze są wspólnoty fanowskie we wspólnoty konstruujące swoje tożsamości zbiorowe w oparciu o podobieństwo przekonań/ wyborów politycznych oraz próba uchwycenia ogólniejszych prawidłowości dotyczących sposobów zagospodarowywania najrozmaitszych społecznych frustracji. We wszystkich wymienionych publikacjach trafnie wskazane są nie tylko różnice poszczególnych aktorów sceny politycznej w ich nastawieniu do instrumentalizacji i „produktywizacji” sportu, ale także ich głębsze, bardziej strukturalne przyczyny.

Mam też do wskazanego przez Habilitanta jako jego główne osiągnięcie naukowe zestawu artykułów kilka uwag krytycznych i polemicznych.

Pierwsza i chyba najważniejszą z tych uwag: z jednej strony (raz jeszcze to powtórzę) doceniam, iż w wielu przypadkach opisywane przez Habilitanta konkretne zjawiska i fakty odsyłają do ogólniejszego poziomu życia społecznego; refleksja na temat tego, jak funkcjonuje sport staje się w pewnym momencie refleksją na temat tego jak funkcjonuje władza i jak przedstawiają się relacje między rządzącymi a rządzonymi i jak jawny wymiar życia społecznego przeplata się z tym, co w nim ukryte lub ukrywane. Z drugiej jednak strony, szkoda, że Habilitant nie zdecydował się powiązać swoich rozważań - w bardziej otwarty i

odważny sposób - z teoriami, które wydają się być oczywistym, samonarzucającym się teoretycznym wsparciem dla jego rozważań. Za taką teorię można uznać choćby teorię modernizacji; aż prosi się, aby opisywaną przez Habilitanta korupcję w PZPN-ie i w całym polskim futbolu uznać za ilustrację „zależności od szlaku”). Aż prosi się też, aby niektóre rozważania Habilitanta (*BBC's Documentary "Stadiums of Hate" and Manufacturing of the News: Case Study in Moral Panics and Media Manipulation*) jeszcze mocniej skonfrontować z założeniami studiów postkolonialnych - choćby po to, aby raz jeszcze zweryfikować ich przydatność do analizowania porządku postsocjalistycznego. Aż prosi się również, aby sprawdzić, czy i w jakim stopniu pomocna być może - tak przy opisie jak i zwłaszcza przy interpretacji badanych przez Habilitanta procesów i zjawisk - teoria systemów-światów Immanuela Wallersteina. W twórczy i w moim przekonaniu bardzo owocny sposób posłużyli się nią przed paru laty - w celu analizy polskiego pola nauk politycznych - T. Warczok i T. Zarycki¹. Pytanie, jaki rezultat przyniosłby podobny zabieg w przypadku analizy pola polskiego sportu?

Ta (chyba jednak niechęć) do identyfikowania się z koncepcjami teoretycznymi, które mogłyby dobrze ramować własny materiał badawczy wydaje mi się po części zrozumiała: każdy badacz chce czuć się teoretycznie suwerenny. Ale skoro tak, należałoby zacząć kreślić własną ramę teoretyczną.

Druga uwaga krytyczno-polemiczna wynika po części z pierwszej. Zabrakło mi w ocenianych tekstach większej odwagi/ pomysłowości interpretacyjnej. Rozumiem, że zgromadzony przez Habilitanta/ przez zespoły, w skład których wchodził Habilitant materiał badawczy może nie uprawniać do zbyt daleko posuniętych uogólnień lub do zanadto ryzykownych interpretacji (którym zawsze łatwo zarzucić, że są „naciągane” i nienaukowe). Zarazem jednak, szereg kwestii, którymi zajmuje się Habilitant to tematy na tyle nowe, że aż się prosi aby dyskusja nad nimi brała pod uwagę również najbardziej radykalne hipotezy. Przykładowo: jaki byłby obraz polskiego sportu (w tym zwłaszcza praktyk kibicowskich), gdyby spojrzeć nań/ na nie poprzez pryzmat niektórych założeń psychologii ewolucyjnej (albo spleść je ze swoistą psychoanalizą społeczną prowadzona w stylu Andrzeja Ledera bądź Jana Sowy? Lub czy/ co nowego dałoby się powiedzieć i interesujących Habilitanta zjawiskach gdyby spojrzeć na nie jak na procesy, które na najgłębszym, najbardziej strukturalnym poziomie programują dążenia do komodyfikacji i dekomodyfikacji? Konfrontowanie się logiki efektywnościowo-rynkowej skutkującej utowarowieniem i logiki socjalno-godnościowej skutkującej dekomodyfikacją wydaje się interesującą podstawą teoretyczną zwłaszcza wówczas, gdy na poszczególne sfery ładu społecznego patrzymy w powiązaniu z polityką/ politykami publicznymi. Oczywiście, wymieniając powyższe koncepcje i ujęcia teoretyczne nie oczekuję od Habilitanta, że ma ja w jakiś sposób uwzględnić w swoich rozważaniach (choć mogłoby to być całkiem interesujące). Chcę tylko - wskazując je - pokazać, że przestrzeń analityczno-interpretacyjna mogłaby być w przypadku problematyki, którą zajmuje się Habilitant istotnie szersza.

¹ Zob. Warczok T., Zarycki T, *Gra peryferyjna. Polska politologia w globalnym polu nauk społecznych*, Wydawnictwo Scholar, Warszawa 2016.

Po trzecie, teksty, które weszły w skład cyklu artykułów wskazanych jako najważniejsze osiągnięcie naukowe Habilitanta są - mimo wszystko - nierówne. Najniżej oceniam artykuł zatytułowany *Od PRON-u do Parlamentu. Polscy sportowcy w polityce*. Artykuł ten jest bardzo sprawozdawczy. Nie wyczerpuje też chyba - powracam tu do poprzedniego zarzutu - wszystkich możliwości interpretacyjnych, także tych, które wydają się być najbardziej oczywiste: może problemy z odnalezieniem się sportowców/ ludzi sportu w polityce najlepiej wyjaśnia koncepcja kapitałów P. Bourdieu (i jej rozwinięcia); być może więc opisane w artykule przypadki to po prostu (w większości nieudane) próby konwersji pewnej odmiany kapitału społecznego w kapitał polityczny? Lub może ludzie sportu skazani są - na dłuższą metę - na funkcjonowanie w swojej „strefie pośredniej”, ponieważ zinstytucjonalizowane pole sportu jest w Polsce zdominowane przez ten rodzaj praktyk, które w literaturze socjologicznej określa się mianem nieczystego odtowarowienia²?

Pewne wątpliwości budzi także to, że artykuły tworzące zestaw habilitacyjny operują różnym poziomem ogólności.

I ostatnia wątpliwość, a właściwie pytanie - czego naprawdę n o w e g o dowiadujemy się o mechanizmach funkcjonowania władzy, o styku między publicznym a prywatnym i o ukrytym wymiarze życia społecznego dzięki temu, że przyglądamy się sferze sportu (a nie np. sferze kultury lub - przypuśćmy - branży turystycznej)? Jest to w istocie pytanie o specyfikę pola sportu oraz - pośrednio - również pytanie o faktyczną „efektywność wskaźnikową” zjawisk z obszaru sportu.

2. Ocena pozostałego dorobku naukowego

W okresie pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora (2012) a datą złożenia wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego dr Wojciech Woźniak opublikował (nie licząc artykułów wskazanych jako główne osiągnięcie naukowe):

- 3 monografie (w tym napisaną razem z R. Kossakowskim i P. Nosalem książkę zatytułowaną *Politics, Ideology and Football Fandom: The Transformation of Modern Poland*, która ukazała się nakładem wydawnictw Routledge;
- 6 rozdziałów w zagranicznych monografiach zbiorowych;
- 12 rozdziałów w monografiach zbiorowych opublikowanych w Polsce;
- 3 artykuły w zagranicznych czasopismach naukowych;
- 7 artykułów w polskich czasopismach naukowych.

Mamy więc do czynienia z naprawdę sporym, wręcz imponującym dorobkiem publikacyjnym. Warto zwrócić uwagę, że spora jego część to teksty napisane w języku angielskim

² Ziółkowski, M. 2015. *Utowarowienie życia społecznego a kapitały społeczne*, [w:]: tenże *Teoria socjologiczna a transformacja społeczeństwa polskiego*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2015.

opublikowane w większości w zagranicznych wydawnictwach i czasopismach. Na pewno zwiększa to szansę na międzynarodową widzialność publikacji Habilitanta.

Dorobek Habilitanta, który nie został włączony do habilitacyjnego cyklu publikacji układa się w trzy nurty tematyczne. Pierwszy z nich to (w dalszym ciągu) socjologia sportu. O publikacjach, które można zaliczyć do socjologii sportu powiedzieć można w zasadzie to samo, co już tu zostało powiedziane przy okazji omawiania głównego osiągnięcia naukowego Habilitanta. Dodałbym może tylko dwie uwagi. Pierwsza: bardzo ciekawe i płodne poznawczo wydaje spojrzenie na sport, jego więziotwórcze i integracyjne (ale też dezintegracyjne) funkcje z perspektywy lokalnej (por. artykuł pt. *Industrial heritage and football in the imagined identity of Upper Silesians*). I druga uwaga: przynajmniej jeden artykuł (*Zawodowe amatorstwo? Futbol w okresie PRL w relacjach polskich piłkarzy*) wpisuje się w teoretyczną ramę socjologii historycznej, która - wydaje mi się - może być bardzo pomocna w pracy badawczej Habilitanta. Pamięć społeczna i pamięć instytucjonalna działa bowiem jak programator współczesności; być może szczególnie dobrze widać to właśnie na przykładzie sportu. Zresztą - Habilitant ma tego świadomość, czego świadectwem są również uwagi i deklaracje zawarte w Autoreferacie.

Drugi nurt tematyczny składający się na pozostały dorobek Habilitanta to szeroko pojęta problematyka nierówności społecznych; publikacje, które go współtworzą są dość zróżnicowane, ale zarazem dość typowe. Nie dostrzegłem wśród nich tekstu, który wykraczałby poza pewien schemat namysłu na temat nierówności, mechanizmów ich dziedziczenia, ich roli w reprodukowaniu się określonych porządków instytucjonalnych itp.

Trzeci zasygnalizowany przez Habilitanta obszar jego zainteresowań badawczych wiąże się z Finlandią, a mówiąc ściślej - z fińskim modelem ładu społeczno-politycznego. Biorąc pod uwagę, że ów „fiński wątek” pojawił się w twórczości naukowej Habilitanta stosunkowo niedawno i że łączy się on z wciąż trwającym grantem, jest chyba za wcześnie, aby kusić się w tym przypadku o oceny. Poprzestanę więc na stwierdzeniu, że trzymam kciuki za powodzenie projektu.

Na zakończenie tej części opinii jedna ogólniejsza uwaga. Pomimo znacznego zróżnicowania zainteresowań badawczych Habilitanta (socjologia sportu, socjologia nierówności, socjologiczny namysł nad fińskim modelem ustrojowym) istnieje jednak (przynajmniej) jedno spoiwo, które ten wachlarz tematów scala. Jest nim - jak mi się wydaje - to, iż Habilitant spogląda na wszystkie te tematy poprzez pryzmat p o l i t y k p u b l i c z n y c h. Nieważne już czy będziemy je rozumieć maksymalnie szeroko - jako praktycznie wszystkie poczynania (i zaniechania) rządzących, które mają jakieś przełożenie na życie codzienne obywateli czy też maksymalnie wąsko - utożsamiając je z polityką społeczną. Tak czy inaczej i sport i nierówności społeczne i modelowanie ustrojowe łączy to, że są one przedmiotem specjalnej uwagi ze strony polityk publicznych i że są z nimi na różne sposoby zrośnięte. W pierwszym i trzecim przypadku polityki publiczne pełnią przede wszystkim rolę narzędzi kreujących określone porządki i rozwiązania (a następnie je osłaniających). W drugim zaś występują one/starają się wystąpić raczej w roli instrumentu, który ma służyć przeciwdziałaniu złym scenariuszom i łągodzeniu ich następstw.

Nie wiem, w jakim stopniu potraktowanie - w podejmowanych przez Habilitanta badaniach i analizach - polityk publicznych jako swego rodzaju lejtymotywu i „pojęcia parasolowego” jest zabiegiem zamierzonym. Niezależnie od tego, jaka byłaby prawda, uczynienie pojęcia polityki publiczne pojęciem centralnym i przyglądanie się poszczególnym wymiarom porządku zbiorowego (sportowi, kulturze, ale też np. służbie zdrowia, edukacji, społeczeństwu obywatelskiemu, edukacji) poprzez pryzmat pytania, czy/ w jakiej mierze (i z jakimi skutkami) są one przedmiotem oddziaływania polityk publicznych wydaje mi się bardzo interesującym pomysłem naukowo-badawczym. Wprawdzie oznaczałoby on zredukowanie sportu do jednego z wielu obszarów, które dostarczają przykładów pomagających zrozumieć jak działają (i dlaczego nie zawsze działają) polityki publiczne, jakie są uwarunkowania ich skuteczności, jakie są ich niezamierzone konsekwencje³ itd., jednak korzyści takiej strategii wydają się oczywiste: dostarczałyby ona wiedzy (także praktycznej) dotyczącej jednego z absolutnie kluczowych aspektów społecznej, politycznej i gospodarczej współczesności.

* * *

Poniżej jeszcze krótko na temat aktywności konferencyjnej Pana dra Woźniaka oraz jego doświadczeń w roli kierownika i wykonawcy projektów badawczych.

W okresie po nadaniu stopnia doktora dr Woźniak wystąpił z referatami na ponad 40 konferencjach (w tym 27 międzynarodowych). Wśród tych ostatnich znalazły się min. wystąpienia na kongresach ISA oraz Brytyjskiego i Fińskiego Towarzystwa Socjologicznego. Aktywność konferencyjna Habilitanta prezentuje się więc imponująco.

Bardzo korzystnie prezentuje się również doświadczenie badawcze Habilitanta. Po uzyskaniu stopnia doktora dr Woźniak uczestniczył w 8 krajowych i międzynarodowych projektach badawczych. W czterech przypadkach były to badania własne, w pozostałych czterech dr Woźniak był członkiem zespołów realizujących granty. Warto dodać, że w jednym z własnych projektów badawczych, w których Habilitant jest kierownikiem jest grant Narodowego Centrum Nauki przyznany w ramach programu Miniatura 2.

3. Ocena osiągnięć dydaktycznych

Z Autoreferatu wynika, że dr Woźniak jest bardzo wszechstronnym dydaktykiem. Wśród prowadzonych przez niego (zarówno w formie wykładu jak i konwersatorium) zajęć znajdują się min. takie przedmioty jak *Zróżnicowanie i nierówności społeczne*, *Polityka społeczna*, *Marginalizacja i wykluczenie społeczne*. Oczywiście, w ofercie dydaktycznej dra Woźniaka ce Owen, znajduje się również przedmiot *Socjologia sportu*.

Warto dodać, że niektóre zajęcia (min. autorski wykład poświęcony nierównościom społecznym) prowadzone są przez dra Woźniaka w języku angielskim. Warto też odnotować, że większość zajęć prowadzonych przez Habilitanta jest powiązana z jego zainteresowaniami

³ Por. Mica A., *Sociology as Analysis of the Unintended: From the Problem of Ignorance to the Theory of the Possible* Abingdon, New York 2018.

naukowo-badawczymi. Tym samym zachowana jest jedność badań i dydaktyki będąca jednym z najważniejszych założeń kształcenia uniwersyteckiego.

4. Ocena osiągnięć organizacyjnych

Do najważniejszych osiągnięć organizacyjnych Habilitanta zaliczyłbym jego współudział w utworzeniu – w ramach struktur Polskiego Towarzystwa Socjologicznego Sekcji Socjologii Sportu. W chwili obecnej dr Woźniak pełni funkcję jej przewodniczącego. Wspomniana sekcja może się pochwalić kilkoma interesującymi inicjatywami wydawniczymi i konferencyjnymi.

Za aktywność, która sytuuje się na pograniczu działalności naukowej i organizacyjnej uznać można także zaangażowanie w prace redakcyjne. W okresie pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora a złożeniem wniosku habilitacyjnego dr Woźniak aż czterokrotnie wystąpił w roli redaktora numerów tematycznych czasopism („Przeglądu Socjologicznego”, czasopisma „Acta Universitatis Lodziensis Folia Sociologica” i dwukrotnie „Przeglądu Socjologii Jakościowej”). We wszystkich czterech przypadkach redagowane przez Habilitanta numery tematyczne były poświęcone problematyce sportu.

Inne wskazane przez Habilitanta w Autoreferacie rodzaje działalności organizacyjnej to min. udział w Radzie Konsultacyjnej w Instytucie Socjologii UŁ oraz udział w komisjach wydziałowych (dyscyplinarnej, ds. współpracy z zagranicą).

Konkluzja

Biorąc pod uwagę zarówno ocenę wskazanego przez Habilitanta osiągnięcia naukowego jak i ocenę jego pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych oraz osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych stwierdzam, że **spełniają one ustawowe i zwyczajowe wymogi stawiane dorobkowi habilitacyjnemu. Opowiadam się w związku z powyższym za nadaniem Panu doktorowi Wojciechowi Woźniakowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki socjologiczne.**

/Rafał Drozdowski/